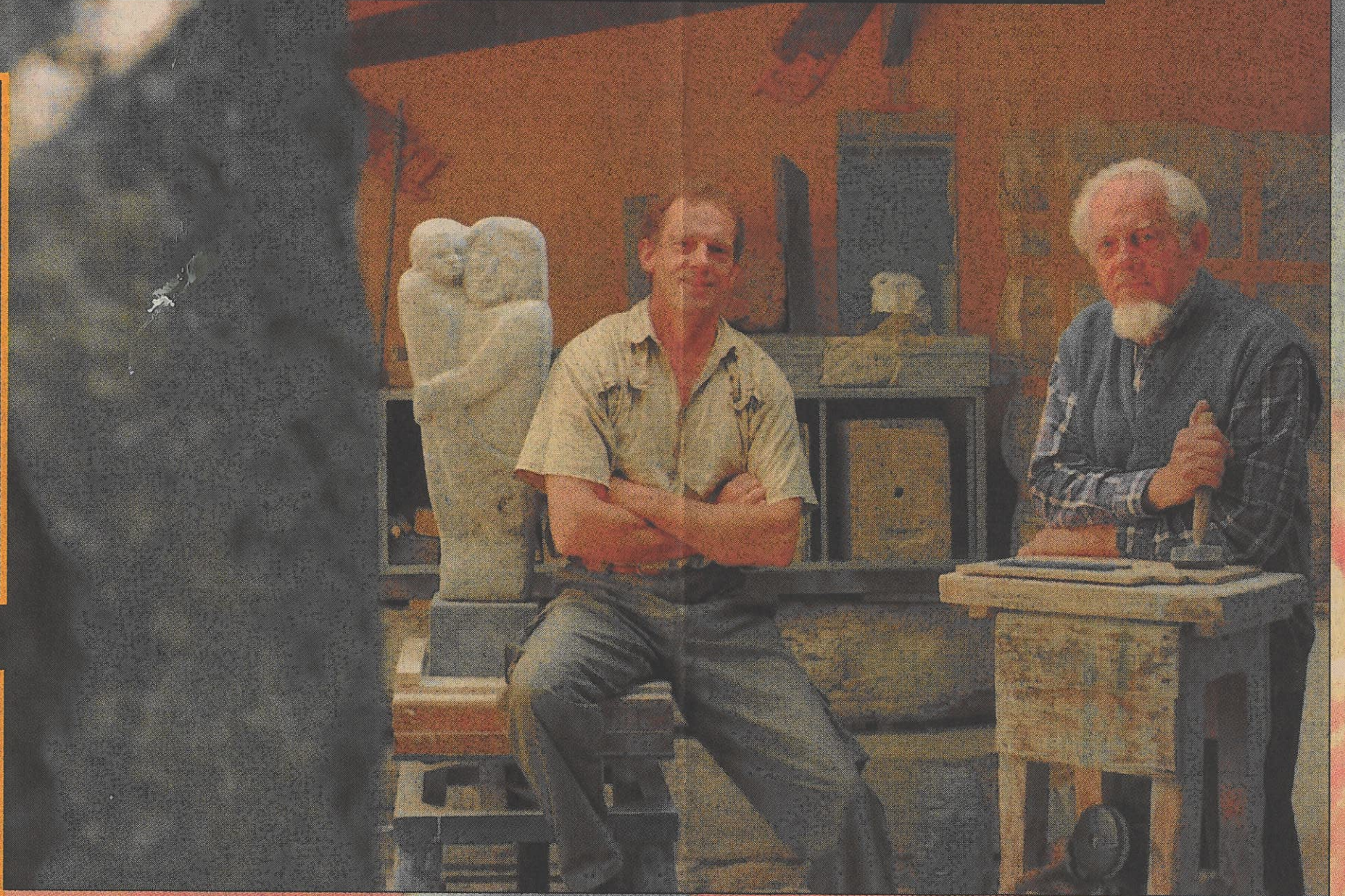

SOCIALIA

Vader Gène en zoon Frans Eggen. foto's Peter Schols

GÈNE EGGEN: KUNSTENAAR

Van boven naar onder;

Gène Eggen: Gesluiserde, wit marmer.
Frans Eggen: Naakt, hardsteen.
Frans Eggen: Beschermengel, hardsteen.

Door Sief Kusters

Gène Eggen had de bezoekers van zijn vernissage morgenavond graag een verjaarscadeautje willen geven, een blad grafiek. Maar toen hij hoorde dat er 750 uitnodigingen de deur uitgingen, heeft hij dat idee maar laten varen. Want het drukken van zijn houtsneden is handwerk. Met de bolle kant van een lepel wrijft de kunstenaar over het Japanse rijstpapier op het ingeïnkte blokje hout, om zo de inkt in het papier te drukken. Wel heeft Gène Eggen een serie feestelijke driekleuren-linosneden gemaakt: Bloemen, tussen minnen en schikken. „Iemand vertelde dat hij een probleempje 'in der minne had geschikt'. Dat vond ik zo mooi: minnen en schikken”, zegt Gène Eggen. De woorden lijken het leven te typeren van deze man die zegt: de vrouw is het bewijs dat God bestaat.

Om zijn tentoonstelling goed voor te bereiden heeft Eggen zelfs een maquette gemaakt van de kleine, pijpenla-galerie. Met miniatuurtjes van zijn schilderijen, aquarellen en grafische prenten. Hij gaat er niet onder gebukt dat hij geen museaal kunstenaar is en dat galeristen hem soms vergeten uit te nodigen voor een tentoonstelling. „Dan wordt er gewoon een nieuwe galerie opgericht voor mij. Zo gaat het altijd,” lacht Gène Eggen, vast vertrouwend.

Gène Eggen maakt ook helemaal geen kunst voor het museum, zijn kunst is voor de mensen. Zijn werk getuigt van een bewogen gemoed, en het maakt hem niet uit, dat dat alleen onvoldoende is om in de hoogste regionen van de kunstrangorde te geraken. Dat hij met zijn werk veel mensen direct in hun hart weet te raken, is voor hem belangrijker. Vaak komen mensen die een droeve of blijde gebeurtenis in hun leven willen verwerken of gedenken, bij hem terecht, voor een beeldje, een prent. Omdat zijn werk een grote innigheid uitstraalt. De figuren in dat werk, de beelden, prenten en schilderijen, reiken naar de kijker, verwachtingsvol en open. Ze maken een broos, teder, hoopvol en troostend gebaar. De kunstenaar toont er vooral zijn eigen kwetsbaarheid, twijfels en emoties in. Hij zegt, relativerend: „Voor sommigen ben ik een tuinkabouter, voor anderen een begrip.” Fundament van al dat werk is voor Eggen zijn religiositeit. Hij werkt, zegt hij „vanuit een innerlijk opdracht. Iedere ochtend liggen er drie vragen op mijn ontbijtbordje. En als ik er 's avonds één heb beantwoord, ben ik blij. Maar ik heb dus al een achterstand van driehonderd jaar.”

Gène Eggen werd geboren in het vakwerkhuis aan de Vliek in Ulestraten waar hij nog steeds woont. Zijn vader werkte op het Stikstofbindingsbedrijf van de vroegere Staatsmijn Maurits in Geleen en had, zoals zoveel mensen toen, er nog een boerenbedoeninkje bij om het gezin van zes kinderen overeind te houden. „En we leven nog alle zes”, lacht Gène Eggen. „Het waren eerlijke mensen, religieus, met de innerlijke beschaving die toen van-

Het is, schat hij, zijn 385-e tentoonstelling, maar de 75-jarige kunstenaar Gène Eggen is nog net zo nerveus als een debutant.

Morgenavond opent in de nieuwe galerie Les Années Folles in Maastricht een tentoonstelling waarmee hij zijn 75-e verjaardag, die was op 5 april, alsnog viert.

Gène Eggen exposeert er samen met zijn zoon Frans (44), die wél debuteert, met hardstenen beelden.

zelfsprekend was.” Na een „middeleeuwse lagere school” ging Gène Eggen, omdat hij schilderen wilde worden, naar de ambachtschool. Zijn eerste baas liet hem al gauw uithangborden en letters schilderen. De docent van een schriftelijke cursus tekenen raadde hem aan naar de middelbare kunstnijverheidsschool in Maastricht te gaan en vandaaruit werd hij, het was oorlog, uit tweeduizend kandidaten aangenomen op de Rijksacademie in Amsterdam, tegelijk met Limburgers als Jef Diederens, Ger Lataster, Pieter Defesche en Marianne van der Heijden. Samen met Corneille won hij een aanmoedigingsprijs en zijn docent, professor G.V.A. Röling, schreef in een boek dat hij Gène Eggen cadeau gaf: „Hij werkte niet voor het aardse, maar voor de hemel.” „Ja, toen al”, lacht Eggen.

Zijn belangrijkste leermeester was Heinrich Campendonck, die lid was geweest van de roemruchte Münchense kunstenaarsgroep Der blaue Reiter. Als docent in Amsterdam kon hij, on-

opvallend, de aandacht ontwijken van de nazi's, die zijn werk 'ontaard' vonden. Het aan volkskunst verwante, poëtische en ook religieus getinte werk van Campendonck had grote invloed op Gène Eggen, die van hem ook de techniek van het achterglaschilderen leerde. Campendonck ook zorgde er voor dat Eggen een 'maecenas' kreeg, uitgever Van de Eerenbeemt, die zijn studie betaalde.

In Amsterdam ontmoette hij zijn vrouw Fien, die er muziek studeerde. Ze kregen zeven kinderen, van wie er twee, Pieter en Ida, in 1989 binnen vier weken tijd stierven. Zijn geloof en zijn werk hebben hem, voor zover dat mogelijk is, geholpen te leven met dit verlies. „Het verdriet heeft mijn leven verrijkt”, zegt Gène Eggen. De dagelijkse gang naar het atelier, het kappen in marmer of hardsteen, het snijden en drukken van de lino's, „die discipline heeft me altijd gered, als het slecht ging, en als het me goed ging.” Jaren leidde hij ook een rouwverwerkingsgroep, waar mensen die een kind verloren hadden, troost en steun bij elkaar vonden. Maar „omdat je van je verdriet geen instituut moet maken ben ik er mee gestopt”, zegt hij. Wat blijft is zijn werk, dat getuigt van de weerloosheid en van de kracht van mensen op hun weg door het leven. Gène Eggen heeft altijd van zijn kunst kunnen leven, hoewel, zegt hij, „ik in de kunst meestal op die plek zit waar geen geld is. Ik vraag me wel eens af, hoe het mogelijk is, dat ik met zo'n groot gezin nooit een cent rood gestaan heb.” Gène Eggen heeft tal van opdrachten uitgevoerd „maar eigenlijk hebben die niks met kunst te maken. Ik kan toch niet per contract kunst leveren. Het enige goede oorlogsmonument is dat van Zadkine in Rotterdam, maar weet je dat hij dat al vóór de oorlog heeft gemaakt? Natuurlijk, als ik een opdracht kreeg heb ik altijd geprobeerd naar eer en geweten een goed product te maken. Maar in een opdracht zit niet die innerlijke opdracht, waaruit mijn kunst ontstaat.”

Twee jaar geleden kwam Eggen's zoon Frans naar huis, na zeventien jaar over de aardbol te hebben gezworven, werkend in de wereld van het circus en show. „Ik heb ontdekt dat ik beelden kan en wil maken”, zegt Frans, die voor het eerst een serie hardstenen beelden laat zien. „Mijn vader heeft het vroeger al gezegd: de wereld ligt in één kilometer rond de plek waar je woont. Als je het daar niet vindt, vind je het nergens. En hij heeft gelijk, heb ik ervaren”, zegt Frans die zijn emotionele ervaringen in de steen wil uitdrukken. „Als mijn vader een groot beeld moest maken, heb ik vaak geholpen met voorwerpen, tot de ruwe vorm. Van die tijd heb ik gevoel voor steen, hardsteen. Voor mij is dit de wereld waar ik me, na al die omzwervingen, thuis voel.” De beelden zijn figuratief, nog wat verwant aan die van zijn vader. Maar zegt Frans: „Kunst moet je beleven, niet analyseren. Daarom werk ik figuratief, kunst is voor mij een emotionele zaak.”

Gène Eggen en Frans Eggen, beelden, schilderijen, aquarellen, grafiek. Les Années Folles, Boschstraat 89, open woensdag 1/m zaterdag 13-18 uur, zondag 14-18 uur. T/m 27 oktober.